SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA YVESA BOTA,

predstavljeni 6. marca 2008 [1]

1. Predmet obravnavanih zadev so pritožbe, ki so jih Zvezna republika Nemčija ter Glunz AG in OSB Deutschland GmbH [2] vložili zoper sodbo Sodišča prve stopnje Evropskih skupnosti z dne 1. decembra 2004 v zadevi Kronofrance proti Komisiji [3]. Sodišče prve stopnje je odločbo Komisije z dne 25. julija 2001 o pomoči, ki jo je Zvezna republika Nemčija nameravala dodeliti podjetju Glunz, z izpodbijano sodbo razglasilo za nično [4]. V izpodbijani odločbi je Komisija Evropskih skupnosti po predhodnem preizkusu iz člena 88(3) ES zavzela stališče, da je zadevni ukrep pomoč, združljiva s skupnim trgom, in da torej njeni dodelitvi ni treba nasprotovati.

2. Pritožbe v bistvu poudarjajo dve pravni vprašanji.

3. Prvo se nanaša na obseg priznanih pravic „zainteresiranim strankam“ v okviru postopka za nadzor državnih pomoči. Sodišče je ponovno povabljeno, da obravnava pogoje dopustnosti, ki veljajo za ničnostno tožbo zoper odločbo Komisije, sprejeto na podlagi člena 88, tretji odstavek, ES.

4. Drugo vprašanje se nanaša na razlago, ki jo je uporabilo Sodišče prve stopnje v zvezi z večsektorskim okvirom za regionalno pomoč, namenjeno večjim investicijskim projektom, ki ga je sprejela Komisija v obvestilu z dne 7. aprila 1998 [5]. Ta okvir določa načine izračunavanja „največje dovoljene intenzivnosti“ regionalnih pomoči za naložbe. Z njim se glede tega predvidevajo različna ocenjevalna merila, med katerimi je dejavnik o stanju konkurence na trgu. Predmet obravnave v teh zadevah je način, kako je Komisija izračunala ta dejavnik. Sodišču je med drugim predloženo vprašanje, ali ni Sodišče prve stopnje prekoračilo svoje pristojnosti, ko je nadzorovalo presojo Komisije v zvezi z metodo ocenjevanja tega dejavnika, in ali ni v vsakem primeru zmotno uporabilo prava, ko je razlagalo pravila, določena z omenjenim okvirom.

1 – Jezik izvirnika: francoščina.

2 – V nadaljevanju: Glunz in OSB.

3 – T-27/02, ZOdl., str. II-4177, v nadaljevanju: izpodbijana sodba.

4 – UL C 333, str. 7, v nadaljevanju: sporna odločba. Besedilo odločbe, naslovljene na nemške državne organe, je na voljo v izvirnem jeziku zadeve, in sicer nemščini, na spletni strani http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2000/n517-00.pdf.

5 – UL C 107, str. 7, v nadaljevanju: večsektorski okvir.

5. V obravnavanih sklepnih predlogih predlagam Sodišču, naj pritožbe zavrne.

6. Na začetku poudarjam, da Sodišče prve stopnje ni zmotno uporabilo prava v okviru preizkusa dopustnosti pritožbe, ki jo je vložilo podjetje Kronofrance SA [6]. V zvezi s tem ugotavljam, da je Sodišče prve stopnje pravilno uporabilo sodno prakso Sodišča iz sodb v zadevi Cook proti Komisiji [7] in Matra proti Komisiji [8] ter jo je nato potrdilo v sodbi z dne 13. decembra 2005 v zadevi Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum [9].

7. Kasneje bom razložil svoje mnenje, zakaj je Sodišče prve stopnje lahko v celoti izvajalo nadzor presoje, ki jo je Komisija opravila v zvezi z metodo izračunavanja največje dovoljene intenzivnosti pomoči.

8. Na koncu bom predstavil razloge, zaradi katerih je, po mojem mnenju, Sodišče prve stopnje upravičeno menilo, da mora izračun dejavnika o stanju konkurence upoštevati ne le strukturno zmogljivost trga, ampak tudi njegov morebiten zaton.

I – Skupnostna ureditev

9. Najprej bom predstavil zadevne člene pogodbe ES, nato pa bom razčlenil ustrezne določbe Uredbe (ES) št. 659/1999 [10] ter smernice, določene z večsektorskim okvirom.

A – *Pogodba ES*

10. V skladu s členom 87 ES je načeloma prepovedana vsaka pomoč, ki jo dodelijo države članice, ali vsaka vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco na skupnem trgu, pri čemer so izjeme naštete v členu 87, drugi in tretji odstavek, ES.

11. V členu 87(2) ES so navedene vrste pomoči, ki so v celoti združljive s skupnim trgom. Gre za socialno pomoč, dodeljeno posameznim potrošnikom, pod pogojem, da je dodeljena brez diskriminacije glede na izvor zadevnih izdelkov, pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki, ter za pomoč, dodeljeno nekaterim območjem Zvezne republike

6 – V nadaljevanju: Kronofrance.

7 – Sodba z dne 19. maja 1993 (C-198/91, Recueil, str. I-2487).

8 – Sodba z dne 15. junija 1993 (C-225/91, Recueil, str. I-3203).

9 – C-78/03 P, ZOdl., str. I-10737.

10 – Uredba Sveta z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 88 ES (UL L 83, str. 1).

Nemčije za nadomestilo gospodarske škode, ki jo je povzročila delitev ozemlja te države članice.

12. Člen 87(3) ES določa, katere vrste pomoči se lahko štejejo za združljive s skupnim trgom. Med njimi je pomoč za pospeševanje gospodarskega razvoja območij, na katerih je podzaposlenost velika.

13. Za zagotovitev izvajanja teh določb je s Pogodbo in zlasti s členom 88 ES omogočen postopek nadzora in predhodnega dovoljenja državnih pomoči, pri katerem ima glavno vlogo Komisija.

14. Na podlagi člena 88(2) ES je naloga Komisije ugotoviti združljivost pomoči s členom 87 ES. Prvi odstavek te določbe določa, da „[č]e Komisija po tem, ko je pozvala zadevne stranke k predložitvi pripomb, ugotovi, da pomoč, ki jo je dodelila država članica, ali pomoč iz državnih sredstev ni združljiva s skupnim trgom glede na člen 87, ali če se takšna pomoč zlorablja, odloči, da mora zadevna država takšno pomoč odpraviti ali spremeniti v roku, ki ji ga določi“.

15. S členom 88(3) ES je državam članicam naloženo, da mora biti Komisija obveščena o vseh načrtih za dodelitev ali spremembo pomoči, in prepovedano izvajanje takih projektov, dokler Komisija ne sprejme odločitve v skladu s členom 88(2) ES.

16. Kakor bom pojasnil v tej analizi, je postopek preiskave v skladu s členom 88 ES sestavljen iz dveh faz, iz predhodnega preizkusa predvidenih ukrepov in, v danem primeru, če Komisija dvomi v združljivost teh s skupnim trgom, iz bolj poglobljenega preizkusa, s katerim je Komisiji omogočeno, da se v celoti seznani z vsemi podatki zadeve [11]. Zato mora Komisija v skladu s členom 88(2) ES pozvati vse zadevne stranke k predložitvi pripomb.

17. Nazadnje, člen 89 ES Svet Evropske unije pooblašča za sprejetje ustrezne uredbe v skladu s členoma 87 ES in 88 ES. Na podlagi tega pooblastila je Svet sprejel tudi Uredbo št. 659/1999.

11 – Glej zlasti sodbo z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France (C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točki 36 in 38).

B – *Uredba št. 659/1999*

18. Z Uredbo št. 659/1999 je bila kodificirana praksa Komisije pri izvajanju pooblastil na podlagi člena 88 ES. V Uredbi so predpisana pravila, ki so bila določena skladno s sodno prakso Sodišča [12].

19. V členu 1(h) Uredbe št. 659/1999 je s skoraj enakim besedilom ponovljena opredelitev, ki jo je podalo Sodišče v zvezi s pojmom „zainteresirana stranka“, ki je bistvo obravnavane zadeve. V sodbi z dne 14. novembra 1984 v zadevi Intermills proti Komisiji [13] je Sodišče menilo, da so zainteresirane stranke osebe, podjetja ali združenja, na katerih interese bi dodelitev pomoči lahko vplivala, torej zlasti konkurenčna podjetja in poklicna združenja [14]. V skladu s členom 1(h) te uredbe izraz „zainteresirana stranka“ „pomeni katero koli državo članico ali osebo, podjetje ali združenje podjetij, na katerih interese bi lahko dodelitev pomoči vplivala, predvsem upravičenca pomoči, konkurenčna podjetja in poklicna združenja“.

20. Člen 4 omenjene uredbe je povezan s predhodnim preizkusom, ki ga mora izvesti Komisija, ko država članica priglasi načrt za dodelitev ali spremembo pomoči.

21. V skladu s to določbo lahko Komisija sprejme tri vrste odločitev. Lahko odloči, da priglašeni ukrep ni pomoč. Prav tako lahko ugotovi, da ni dvomov o združljivosti priglašenega ukrepa s skupnim trgom, in izda odločbo o nenasprotovanju. Lahko pa se odloči za začetek formalnega postopka preiskave v skladu s členom 88(2) ES, če ugotovi, da obstajajo dvomi o združljivosti priglašenega ukrepa s skupnim trgom.

C – *Večsektorski okvir*

22. V okviru ocenjevanja združljivosti regionalnih pomoči mora Komisija poleg pozitivnih učinkov na razvoj regije upoštevati tudi

12 – Druga uvodna izjava Uredbe.

13 – 323/82, Recueil, str. 3809.

14 – Točka 16. To opredelitev je Sodišče uporabilo zlasti v zgoraj navedenih sodbah Cook proti Komisiji (točka 24); Matra proti Komisiji (točka 18) in Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (točka 36).

morebitne posredne učinke teh pomoči na gospodarski položaj posameznih sektorjev [15].

23. Komisija je zato sprejela večsektorski okvir. V ta okvir spadajo smernice, ki omogočajo Komisiji, da od primera do primera izračuna največjo dovoljeno intenzivnost regionalnih pomoči za naložbe [16].

24. Največja dovoljena intenzivnost pomoči se izračuna v skladu z metodologijo, ki je opisana v točki 3 omenjenega okvira. Za izračun je treba najprej določiti „regionalno zgornjo mejo“ pomoči (dejavnik R), ki ustreza največji dovoljeni intenzivnost pomoči, ki jo lahko prejme veliko podjetje v zadevni regiji v skladu s pravili za regionalno pomoč, ki je odobrena z dnem priglasitve. Če gre za posamezno pomoč, bo zgornja meja pomoči določena za ustrezno zadevno področje. Nato je treba za izračun določiti korekcijske količnike, ki ustrezajo, prvič, stanju konkurence v upoštevnem sektorju (dejavnik T), drugič, razmerju med kapitalom in delom (dejavnik I) ter, tretjič, regionalnemu učinku pomoči na gospodarstvo zadevne regije (dejavnik M). Največja dovoljena intenzivnost pomoči se tako izračuna na podlagi uporabe teh treh korekcijskih količnikov do regionalne zgornje meje pomoči (dejavnik R).

25. V skladu s točkama 3.2 in 3.3 večsektorskega okvira se z dejavnikom o stanju konkurence ugotovlja, ali se bo priglašeni projekt izvajal v sektorju ali podsektorju, za katerega so značilni presežki strukturnih zmogljivosti. Komisija pri ugotavljanju obstoja ali neobstoja takih presežkov zmogljivosti na ravni Evropske skupnosti upošteva razliko med povprečno stopnjo izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti celotne predelovalne industrije in stopnjo izkoriščenosti zmogljivosti v zadevnem (pod)sektorju. Komisija se sklicuje na obdobje zadnjih petih let, za katero so na voljo podatki [17].

26. Točka 3.4 večsektorskega okvira določa:

„Komisija pri nezadostnih podatkih o izkoriščenosti zmogljivosti obravnava, ali se zadevne naložbe izvajajo na trgu v zatonu. V ta namen primerja gibanje očitne porabe zadevnega proizvoda ali proizvodov […]

15 – Glej zlasti točko 6 Prve resolucije z dne 20. oktobra 1971 predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta v zvezi s splošnimi pravili za regionalne pomoči (UL C 111, str. 1); točke od 10 do 12 Sporočila Komisije o pravilih za regionalne pomoči (UL 1979, C 31, str. 9) in točko I, 6, druga in tretja alinea, Sporočila Komisije o načinu uporabe člena 88(3)(a) in (c) ES za regionalne pomoči (UL 1988, C 212, str. 2).

16 – Točka 1.4 večsektorskega okvira. Načrti, ki jih je treba priglasiti, so opredeljeni v točki 2.1 tega okvira.

17 – Komisija v skladu s točko 7.7 večsektorskega okvira ugotavlja presežek strukturnih zmogljivosti, saj je delež uporabe zmogljivosti zadevnega (pod)sektorja v zadnjih petih letih v povprečju za več kot dve odstotni točki manjši od deleža predelovalnega sektorja v celoti. Presežek strukturnih zmogljivosti je velik, kadar se od povprečja predelovalnega sektorja razlikuje za več kot 5 odstotnih točk.

s stopnjo rasti celotne predelovalne industrije na ravni [Evropskega gospodarskega prostora, v nadaljevanju: EGP]“ [18].

27. Končno je treba na podlagi točke 3.10.1 omenjenega okvira uporabiti štiri korekcijske količnike, povezane s stanjem konkurence. Vrednost teh količnikov je odvisna od naslednjih ocenjevalnih meril:

„i) projekt, ki povečuje zmogljivosti v sektorju, za katerega so značilni veliki presežki strukturnih zmogljivosti in/ali absolutno zmanjševanje povpraševanja: 0,25

ii) projekt, ki povečuje zmogljivosti v sektorju, za katerega so značilni presežki strukturnih zmogljivosti in/ali trg v zatonu, in lahko okrepi visok tržni delež: 0,50

iii) projekt, ki povečuje zmogljivosti v sektorju, za katerega so značilni presežki strukturnih zmogljivosti in/ali trg v zatonu: 0,75

iv) ni verjetnih negativnih učinkov v smislu primerov od i) do iii): 1,00“

28. V skladu z večsektorskim okvirom upoštevni proizvodni trg obsega proizvode naložbenega projekta in proizvode, ki jih potrošnik ali proizvajalec štejeta za nadomestne proizvode. Geografski trg pa navadno vključuje EGP ali kateri koli bistveni del ozemlja EGP, če se pogoji konkurence na tem območju očitno razlikujejo od pogojev na drugih območjih EGP [19].

II – Dejansko stanje v teh zadevah

29. Iz izpodbijane sodbe izhaja dejansko stanje, kot je opisano v nadaljevanju.

18 – V skladu s točko 7.8 večsektorskega okvira se bo za trg zadevnih proizvodov domnevalo, da je v zatonu, če bo povprečni letni delež rasti vidne potrošnje v zadnjih petih letih občutno manjši (za več kot 10 %) od letnega povprečja celotne predelovalne industrije na ravni EGP, razen če relativni delež rasti povpraševanja po proizvodu ali proizvodih ne kaže krepkega trenda rasti. Trg v absolutnem zatonu je tisti trg, na katerem je povprečni letni delež rasti vidne potrošnje v zadnjih petih letih negativen.

19 – Točka 7.6 večsektorskega okvira.

30. Nemško podjetje Glunz, ki je bilo prejemnik obravnavanih pomoči, in francosko podjetje Kronofrance, ki je bilo tožeča stranka na prvi stopnji, proizvajata in prodajata lesene plošče.

31. Zvezna republika Nemčija je z dopisom z dne 4. avgusta 2000 Komisiji priglasila načrt pomoči za naložbo z intenzivnostjo v višini 35 % (skupni znesek 69.797.988 EUR) v korist družb Glunz AG in OSB za gradnjo integriranega centra za obdelavo lesa v Nettgauu v deželi Saška-Anhalt (Nemčija).

32. Komisija je menila, da priglašeni ukrep pomeni državno pomoč v skladu s členom 87(1) ES in da jo je treba oceniti na podlagi večsektorskega okvira. Komisija je v skladu s pravili tega okvira z uporabo vseh korekcijskih količnikov (dejavniki T, I in M) določila največjo dovoljeno intenzivnost pomoči, ki jo smejo ta podjetja v tej regiji prejeti.

33. Komisija je glede ocene dejavnika o stanju konkurence poudarila, da če je na voljo dovolj podatkov o stopnji izkoriščenosti zmogljivosti, mora v skladu s točkama 3.3 in 3.4 omenjenega okvira svojo analizo omejiti na ugotavljanje, ali v zadevnem sektorju obstajajo strukturni presežki zmogljivosti. Ob upoštevanju, da imata oba proizvoda družbe Glunz zelo velik delež v celotni proizvodnji lesenih plošč v Evropi, in s sklicevanjem na najnižjo stopnjo iz statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti v Evropski skupnosti [20] se je Komisija odločila, da bo analizo oprla na podatke o stopnji izkoriščenosti zmogljivosti iz razreda 20.20 te klasifikacije, ki obsega proizvodnjo lesenih plošč v obdobju od leta 1994 do leta 1998. Komisija je sklepala, da bo zadevni naložbeni projekt povečal zmogljivosti v sektorju, v katerem ni presežkov zmogljivosti, kar je upravičilo uporabo korekcijskega količnika 1 za dejavnik stanja konkurence.

34. Komisija je na podlagi ocene priglašene pomoči glede meril, določenih v večsektorskem okviru, navedla razloge, zaradi katerih je menila, da je bil naložbeni projekt pomoči Zvezne republike Nemčije skladen z največjo dovoljeno intenzivnostjo pomoči [21].

35. Komisija je tako 25. julija 2001 na podlagi člena 4(3) Uredbe št. 659/1999 sprejela odločbo o nenasprotovanju dodelitvi upoštevne pomoči.

20 – Ta nomenklatura je bila določena z Uredbo Sveta (EGS) št. 3037/90 z dne 9. oktobra 1990 o statistični klasifikaciji gospodarskih dejavnosti v Evropski skupnosti (UL L 293, str. 1) in spremenjena z Uredbo Komisije (EGS) št. 761/93 z dne 24. marca 1993 (UL L 83, str. 1).

21 – V skladu s Komisijo je treba vrednosti dejavnikov, ki bodo uporabljeni v obravnavani zadevi, določiti tako, da bo:
- največja dovoljena intenzivnost v deželi Saška-Anhalt 35 %;
- dejavnik T, ki upošteva stanje konkurence na trgu lesenih plošč, enak 1;
- dejavnik I (razmerje kapital/delo) enak 0,8;
- dejavnik M, ki upošteva učinek načrtovane pomoči, enak 1,5,

kar pomeni največjo skupno dovoljeno intenzivnost 42 % (35 % x 1 x 0,8 x 1,5).Glej strani od 8 do 14 sporne odločbe in točko 14 izpodbijane sodbe.

III – Postopek pred Sodiščem prve stopnje in izpodbijana sodba

36. Podjetje Kronofrance je 4. februarja 2002 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložilo ničnostno tožbo zoper sporno odločbo. S sklepom predsednika četrtega razširjenega senata Sodišča prve stopnje z dne 10. septembra 2002 je bila podjetjema Glunz in OSB dovoljena intervencija v podporo predlogom Komisije.

37. Sodišče prve stopnje je v izpodbijani sodbi sporno odločbo razglasilo za nično, potem ko je ugotovilo, da je tožba podjetja Kronofrance dopustna in utemeljena.

38. Iz te sodbe izhaja, da so Komisija in interventi med obravnavo zahtevali, da se tožba razglasi za nedopustno, saj družba Kronofrance ni imela procesnega upravičenja. Navajali so, da slednja ni bila posamično prizadeta s sporno odločbo, ker njen položaj na trgu z upoštevno pomočjo ni bil bistveno prizadet.

39. Sodišče prve stopnje je v točkah od 29 do 46 omenjene sodbe odločalo o dopustnosti tožbe.

40. Sodišče prve stopnje je najprej s sklicevanjem na ustaljeno sodno prakso v točki 32 izpodbijane sodbe poudarilo, da je treba razlikovati dve fazi v postopku nadzora državnih pomoči, in sicer fazo predhodnega preizkusa državnih pomoči in fazo formalnega preizkusa [22]. Komisija naj bi si v prvi od teh faz ustvarila prvo mnenje o združljivosti pomoči, druga pa ji omogoča bolj podroben pregled dejstev v zadevi in jo obvezuje v zvezi s tem, da pozove zainteresirane stranke k predložitvi svojih mnenj. Sodišče prve stopnje je v zvezi s tem v točki 33 te sodbe poudarilo, da kadar Komisija le na podlagi predhodnega preizkusa pomoči ugotovi, da je pomoč združljiva s skupnim trgom, lahko osebe, ki so jim zagotovljena procesna jamstva po členu 88(2) ES, ta uveljavijo le, če imajo možnost navedeno odločbo izpodbijati pred sodiščem Skupnosti [23].

41. Zato je Sodišče prve stopnje sklepalo v točki 34 izpodbijane sodbe:

„[…] kadar želi tožeča stranka s tožbo za razglasitev ničnosti odločbe Komisije, sprejete na podlagi predhodnega preizkusa, doseči spoštovanje procesnih jamstev iz

22 – Sodišče prve stopnje se sklicuje na zgoraj navedene sodbe Cook proti Komisiji (točka 22); Matra proti Komisiji (točka 16) in Komisija proti Sytraval in Brink's France (točka 38) in na sodbo Sodišča prve stopnje z dne 13. januarja 2004 v zadevi Thermenhotel Stoiser Franz in drugi proti Komisiji (T-158/99, Recueil, str. II-1, točka 57).

23 – Sodišče prve stopnje se sklicuje na zgoraj navedene sodbe Cook proti Komisiji (točka 23); Matra proti Komisiji (točka 17); Komisija proti Sytraval in Brink's France (točka 47) in na Thermenhotel Stoiser Franz in drugi proti Komisiji (točka 69).

člena 88(2) ES, že dejstvo, da je zadevna stranka v smislu navedene določbe, zadostuje, da se jo obravnava, da jo odločba neposredno in posamično zadeva v smislu četrtega pododstavka člena 230 ES [24] […]“

42. Sodišče prve stopnje je torej obravnavalo, ali se tožečo stranko lahko obravnava kot zainteresirano stranko v skladu s členom 1(h) Uredbe št. 659/1999. V skladu z analizo konkurenčnega položaja podjetja Kronofrance na trgu lesenih plošč je Sodišče prve stopnje v točki 44 izpodbijane sodbe odločilo, da je bila tožeča stranka konkurentka podjetja, upravičenca do pomoči, in jo je zato mogoče obravnavati kot zainteresirano stranko.

43. Zato je sodišče Skupnosti tožbo razglasilo za dopustno [25].

44. Sodišče prve stopnje je v nadaljevanju analiziralo tožbene razloge, ki jih je navedlo podjetje Kronofrance. Slednje je v bistvu navedlo štiri tožbene razloge za razglasitev ničnosti odločbe, ki se nanašajo, prvič, na kršitev člena 87 ES in večsektorskega okvira, drugič, na kršitev člena 88(2) ES, tretjič, na domnevno zlorabo pooblastil in četrtič, na kršitev obveznosti obrazložitve.

45. Sodišče prve stopnje je odločilo, da je prvi tožbeni razlog podjetja Kronofrance utemeljen in zato sporno odločbo razglasilo za nično.

46. S tem prvim tožbenim razlogom je slednje izpodbijalo presojo Komisije glede največje dovoljene intenzivnosti pomoči in zlasti korekcijski količnik za dejavnik o stanju konkurence (dejavnik T). Komisiji je zlasti očitalo, da ni preučila, ali se bodo naložbeni projekti izvajali na trgu v zatonu, ter da se je zadovoljila že z analizo strukturnih zmogljivosti v sektorju.

47. Sodišče prve stopnje je v točki 79 izpodbijane sodbe opozorilo Komisijo na meje diskrecijske pravice, s katero razpolaga pri izvajanju nadzora državnih pomoči, nato pa je preučilo, ali ta ni zmotno uporabila prava pri razlagi in izvajanju določb večsektorskega okvira.

48. Čeprav je Sodišče prve stopnje v točki 89 te sodbe priznalo, da je glede na njegovo besedilo ta okvir mogoče razumeti v pomenu, ki ga zagovarja Komisija, je navedeni okvir kljub temu treba razlagati z vidika člena 87 ES in v njem vsebovanega cilja, to je neizkrivljene konkurence na skupnem trgu.

24 – Sodišče prve stopnje se sklicuje na zgoraj navedeni sodbi Cook proti Komisiji (točke od 23 do 26) in Matra proti Komisiji (točke od 17 do 20) in na sodbo Sodišča prve stopnje z dne 15. septembra 1998 v zadevi BP Chemicals proti Komisiji (T-11/95, Recueil, str. II-3235, točki 89 in 90).

25 – Točka 46 izpodbijane sodbe.

49. Sodišče prve stopnje je v točkah od 90 do 95 omenjene sodbe preučilo smisel točk od 3.2 do 3.10 večsektorskega okvira. V točki 96 izpodbijane sodbe je sklepalo, da uporaba korekcijskega količnika o stanju konkurence, ki je enak 1, vključuje predhodno ugotovitev neobstoja presežkov strukturnih zmogljivosti v zadevnem sektorju in tudi trga v zatonu. Zato je Sodišče prve stopnje opozorilo na posebnost teh dveh ocenjevalnih meril.

50. V teh okoliščinah je v točki 97 izpodbijane sodbe odločilo, da je treba prvi stavek točke 3.4 večsektorskega okvira razlagati tako, „da mora Komisija, če na podlagi podatkov o izkoriščenosti zmogljivosti v zadevnem sektorju ne more ugotoviti, da obstajajo strukturni presežki zmogljivosti, preveriti, ali je zadevni trg v zatonu“.

51. Zato je Sodišče prve stopnje v točki 103 izpodbijane sodbe menilo, da je Komisija, s tem, da je uporabila korekcijski količnik 1 za dejavnik o stanju konkurence, in s tem, da ni preverila, ali se bo zadevni načrt pomoči izvajal na trgu v zatonu, kršila člen 87 ES in večsektorski okvir.

52. Sodišče prve stopnje je zato odločilo, da je treba ugoditi predlogom podjetja Kronofrance in sporno odločbo razglasiti za ničnо.

IV – Postopek pred Sodiščem in predlogi strank

53. Zvezna republika Nemčija ter podjetji Glunz in OSB so 16. oziroma 18. februarja 2005 v sodnem tajništvu Sodišča vložili zadevne pritožbe.

54. Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 13. oktobra 2005 za namene ustnega postopka in izdaje sodbe združil zadevi C-75/05 P in C-80/05 P.

55. Pritožniki so zahtevali, da sodišče razglasi izpodbijano sodbo za ničnо in zavrne tožbo podjetja Kronofrance. Podjetji Glunz in OSB prav tako zahtevata, da se glede na okoliščine primera zadeva vrne Sodišču prve stopnje v meritorno odločanje.

56. Pritožniki zahtevajo, da se podjetju Kronofrance naloži plačilo stroškov v zvezi s pritožbami in tožbo, vloženo pri Sodišču prve stopnje.

57. V vsaki od obravnavanih zadev je Komisija predlagala razglasitev ničnosti izpodbijane sodbe. Od Sodišča zahteva, da zavrže tožbo podjetja Kronofrance kot nedopustno in podredno zavrne kot neutemeljeno ter da

slednjemu naloži plačilo stroškov postopka na prvi stopnji in postopka s pritožbo.

58. V teh dveh zadevah je podjetje Kronofrance predlagalo, da se pritožbe zavrnejo in se pritožnikom naloži plačilo stroškov v zvezi s pritožbami in tožbo, vloženo pri Sodišču prve stopnje.

V – Pravna presoja

59. Pritožniki v podporo svoji pritožbi navajajo štiri pritožbene razloge.

60. Zvezna republika Nemčija, Glunz in OSB v okviru prvega pritožbenega razloga zatrjujejo, da gre pri izpodbijani sodbi za zmotno uporabo prava v delu, v katerem je Sodišče prve stopnje sprejelo tožbo podjetja Kronofrance kot dopustno.

61. V okviru drugega pritožbenega razloga, ki je po mojem mnenju sestavljen iz dveh delov, pritožniki prerekajo naravo in obseg sodnega nadzora, ki ga je izvajalo Sodišče prve stopnje v zvezi s presojo Komisije glede izračuna dejavnika o stanju konkurence na trgu. Poudarjajo, da je Sodišče prve stopnje spregledalo omejitve, ki jih ima v zvezi s sodnim nadzorom, in napačno razlagalo večsektorski okvir.

62. Zvezna republika Nemčija, Glunz in OSB v okviru tretjega pritožbenega razloga navajajo, da Sodišče prve stopnje ni uporabilo ukrepov procesnega vodstva in je kršilo člen 64 Poslovnika Sodišča prve stopnje.

63. Podjetji Glunz in OSB sta na koncu trdili, da je izpodbijana sodba v nasprotju s členom 230, drugi odstavek, ES, ker presega okvire tožbenih razlogov, ki jih je navedlo podjetje Kronofrance v podporo svoji tožbi za razglasitev ničnosti.

64. Preden se izrečem o utemeljenosti teh pritožbenih razlogov, želim opraviti predhodno preučitev obsega sodnega nadzora Sodišča v okviru postopka s pritožbo.

65. Poudarjam, da je v skladu s členoma 225(1) ES in 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča, pritožba omejena na pravna vprašanja. Temeljiti mora na nepristojnosti Sodišča prve stopnje, na kršitvi postopka pred tem sodiščem, s katero so oškodo-

vani interesi pritožnika, ali na kršitvi prava Skupnosti s strani Sodišča prve stopnje [26].

66. Sodišče prve stopnje je na podlagi ustaljene sodne prakse edino pristojno za ugotavljanje dejanskega stanja, razen če bi vsebinska nepravilnost njegovih ugotovitev izhajala iz podatkov v spisu, ki so mu bili predloženi, kakor tudi za presojo teh dejstev. Presoja dejanskega stanja, razen pri izkrivljanju predloženih dokazov, torej ni pravno vprašanje, ki bi bilo predmet nadzora Sodišča v okviru pritožbe [27].

67. Po drugi strani pa ni sporno, da je, potem ko Sodišče prve stopnje ugotovi ali presodi dejstva, Sodišče pristojno, da na podlagi člena 225 ES opravlja nadzor nad pravno kvalifikacijo teh dejstev in pravnimi posledicami, ki jih je iz tega izpeljalo Sodišče prve stopnje [28].

68. V skladu s tem poudarkom je treba preučiti različne pritožbene razloge, ki jih v podporo svoje pritožbe navajajo pritožniki.

26 – Glej zlasti sodbo z dne 22. novembra 2007 v zadevi Sniace proti Komisiji (C-260/05 P, ZOdl., str. I-10005, točka 49 in navedena sodna praksa).

27 – Glej zlasti sodbo z dne 1. junija 1994 v zadevi Komisija proti Brazzelli Lualdi in drugi (C-136/92 P, Recueil, str. I-1981, točke od 47 do 49) in zgoraj navedeno sodbo Sniace proti Komisiji (točka 35 in navedena sodna praksa).

28 – Glej zlasti sodbe z dne 17. decembra 1998 v zadevi Baustahlgewebe proti Komisiji (C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, točka 23); z dne 29. aprila 2004 v zadevi Parlament proti Ripa di Meana in drugi (C-470/00 P, Recueil, str. I-4167, točka 41) in z dne 6. aprila 2006 v zadevi General Motors proti Komisiji (C-551/03 P, ZOdl., str. I-3173, točka 51).

A – *Prvi pritožbeni razlog: napačna presoja dopustnosti tožbe podjetja Kronofrance*

69. S tem prvim pritožbenim razlogom so pritožniki prerekali presojo Sodišča prve stopnje v zvezi s procesnim upravičenjem podjetja Kronofrance.

1. Trditve strank

70. Zvezna republika Nemčija ter podjetji Glunz in OSB navajajo, da je izpodbijana sodba pomenila kršitev člena 230, četrti odstavek, ES v delu, v katerem je Sodišče prve stopnje menilo, da podjetje Kronofrance sporna odločba „neposredno in posamično zadeva“, in sprejelo tožbo tega podjetja kot dopustno. Tak zmoten sklep izhaja iz pretirane širitve področja uporabe člena 230, četrti odstavek, ES in iz njegove nepravilne razlage glede na Uredbo št. 659/1999.

71. Sodišče prve stopnje naj bi namreč v točkah 34 in 35 izpodbijane sodbe napačno ocenilo, da je treba vsakogar, ki je mogoče zainteresiran za formalni postopek preizkusa pomoči na podlagi člena 1(h) Uredbe št. 659/1999, obravnavati kot neposredno in posamično prizadetega v smislu člena 230, četrti odstavek, ES z odločbo o odobritvi, izdano ob končanem postopku predhodnega preizkusa pomoči, ne da bi bilo treba dokazati, da je bil konkurenčni položaj podjetja Kronofrance s to odločbo „bistveno“ prizadet.

72. Po mnenju Zvezne republike Nemčije, podjetja Glunz in podjetja OSB pa pojem „zainteresirana stranka“ v smislu Uredbe št. 659/1999 ne vsebuje avtomatično pravice vlaganja pravnega sredstva. Zato bi bila s sodno prakso Sodišča iz sodbe Plaumann proti Komisiji [29] skladna le dejanska preiskava, ki bi temeljila na obstoječem konkurenčnem razmerju med prejemnikom pomoči in podjetjem Kronofrance. Zato bi moralo Sodišče prve stopnje v zvezi s procesnim upravičenjem podjetja Kronofrance preveriti, ali je bil njegov položaj na trgu bistveno prizadet.

73. Podjetji Kronofrance in Glunz pa si na upoštevnem trgu, v nasprotju z ocenami Sodišča prve stopnje, dejansko nista konkurirali in zato položaj podjetja Kronofrance na trgu ni mogel biti bistveno prizadet.

74. V zvezi s tem je Zvezna republika Nemčija poudarila, da se je Sodišče prve stopnje v točki 43 in naslednjih izpodbijane sodbe zadovoljilo z ugotovitvijo, da spada podjetje Glunz v Franciji v združenje, v katero so povezane tudi druge družbe, ki se ukvarjajo z lesom. To merilo pa naj ne bi bilo upoštevno zato, ker je temeljilo na ocenah tega združenja in ne na dejanski konkurenci med tema dvema podjetjema.

75. Poleg tega sta podjetji Glunz in OSB poudarili, da ugotovitev Sodišča prve stopnje, po kateri naj bi se prodajna območja podjetij Kronofrance in Glunz prekrivala, ne drži. Zato je Sodišče prve stopnje zmotno ocenilo dejstva glede trgov teh dveh podjetij.

76. Glede na ta razmišljanja pritožniki poudarjajo, da bi bilo treba tožbo podjetja Kronofrance zavreči kot nedopustno.

29 – Sodba z dne 15. julija 1963 (25/62, Recueil, str. 197).

77. Komisija se v bistvu strinja s pritožniki glede kršitve člena 230, četrti odstavek, ES in glede tega opozarja na sodno prakso Sodišča v zvezi s procesnim upravičenjem konkurentov upravičenca pomoči. Še zlasti se sklicuje na sodbo z dne 28. januarja 1986 v zadevi Cofaz proti Komisiji [30] ter na navedeni sodbi Cook proti Komisiji in Matra proti Komisiji.

78. Podjetje Kronofrance je nasprotno poudarilo, da je Sodišče prve stopnje upravičeno odločilo, da podjetje je zainteresirana stranka v smislu Uredbe št. 659/1999 in da je tožba, ki jo je vložilo zoper odločbo Komisije o nenasprotovanju, dopustna v delu, v katerem se sklicuje na spoštovanje procesnih jamstev v skladu s členom 88(2) ES. Podjetje Kronofrance je še zlasti poudarilo, da kadar ni bil začet postopek formalnega preizkusa, mora konkurent upravičenca pomoči, če želi s svojim tožbenim zahtevkom ohraniti procesne pravice, dokazati le, da je „zainteresirana stranka“ v smislu člena 88(2) ES. V skladu s takšno hipotezo na podlagi ustaljene sodne prakse Sodišča in zlasti na podlagi sodbe z dne 16. maja 2002 v zadevi ARAP in drugi proti Komisiji [31], ni treba dokazovati, da je bil konkurenčni položaj tožeče stranke bistveno prizadet. Zadošča že dejstvo, da bi bili s prejemom pomoči lahko prizadeti njeni interesi, tak pogoj pa naj bi bil v teh zadevah izpolnjen, ker si podjetji Kronofrance in Glunz neposredno konkurirata.

30 – 169/84, Recueil, str. 391.

31 – C-321/99 P, Recueil, str. I-4287, točka 61.

2. Presoja

79. V okviru prvega pritožbenega razloga je Sodišče v bistvu poklicano, da razsodi o pravicah, ki so priznane zainteresiranim strankam v okviru postopka za nadzor državnih pomoči, zlasti kadar te vložijo tožbo za razglasitev ničnosti zoper odločbo Komisije, ki zavrača začetek formalnega postopka preizkusa, ki je predviden v členu 88(2) ES.

80. Pri obravnavi tega pritožbenega razloga je treba najprej opozoriti na zadevno sodno prakso.

a) Sodna praksa v zvezi s pravicami zainteresiranih strank v okviru postopka za nadzor državnih pomoči

81. V okviru postopka nadzora državnih pomoči so naslovniki odločb, ki jih sprejme Komisija, le zadevne države članice. To velja, tudi če je odločba izdana na podlagi pritožbe, v kateri je zadevni ukrep opredeljen kot pomoč, ki nasprotuje Pogodbi [32].

32 – Glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Sytraval in Brink's France (točka 45).

82. Fizične in pravne osebe, ki želijo vložiti tožbo za razglasitev ničnosti takih odločb, morajo izpolnjevati pogoje, ki so določeni v členu 230, četrti odstavek ES. Opozarjam, da sta s to določbo za tožbo za razglasitev ničnosti zoper neko odločbo za vse fizične ali pravne osebe, ki niso naslovniki, določena dva pogoja, in sicer, da jih slednja zadeva neposredno in posamično. Če upoštevni akt ne izpolnjuje teh pogojev, je vložena tožba nedopustna.

83. Pojem „zadevati posamično“ je opredelilo Sodišče v zgoraj omenjeni sodbi Plaumann proti Komisiji [33], nato pa potrdilo z ustaljeno sodno prakso [34]. Sodišče je pojasnilo, da se lahko osebe, ki niso naslovniki izpodbijane odločbe, sklicujejo na to, da jih odločba posamično zadeva, le kadar vpliva nanje zaradi njihovih značilnosti ali zaradi dejanskega položaja, ki jih razlikuje od vseh drugih oseb in jih zato individualizira enako, kot bi individualiziral „naslovnika take odločbe“.

84. V okviru postopka nadzora državnih pomoči je Sodišče priznalo, da se pojem posamični interes razlaga na poseben način, in sicer ob upoštevanju predmeta in posebnosti postopkov, predvidenih v členu 88(2) in (3) ES [35].

85. Sodišče prve stopnje je tudi v točki 32 izpodbijane sodbe opozorilo, da je postopek nadzora v bistvu sestavljen iz dveh faz, ki ju mora sodišče Skupnosti vedno jasno razlikovati [36].

86. Prvo teh faz določa člen 88(3) ES [37]. Poudarjam, da omogoča Komisiji začetek predhodnega in poenostavljenega preizkusa priglašenega projekta, s katerim dobi prvo mnenje glede združljivosti s skupnim trgom [38]. Udeležba tretjih oseb v postopku ni predvidena. Na koncu preizkusa lahko Komisija odloči, da upoštevni ukrep ni državna pomoč v smislu člena 87 ES. Prav tako lahko odloči, če je o tem prepričana, da je upoštevni ukrep državna pomoč, ki je združljiva s Pogodbo. Če pa ima Komisija resne težave pri presoji, ali je pomoč združljiva s skupnim

33 – Str. 223.

34 – Glej zlasti sodbo z dne 19. oktobra 2000 v zadevi Italija in Sardegna Lines proti Komisiji (C-15/98 in C-105/99, Recueil, str. I-8855, točka 33 in navedena sodna praksa) ter zgoraj navedene sodbe Cofaz proti Komisiji (točka 22); Cook proti Komisiji (točka 20) in Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (točka 33).

35 – Glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Cook proti Komisiji (točka 21) in Matra proti Komisiji (točka 15).

36 – V izpodbijani sodbi se Sodišče prve stopnje sklicuje zlasti na zgoraj navedene sodbe Cook proti Komisiji (točka 22); Matra proti Komisiji (točka 16) in Komisija proti Sytraval in Brink's France (točki 38 in 39). To sodno prakso je odtlej Sodišče potrdilo v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (točka 34) in v sodbi Sodišča prve stopnje z dne 10. maja 2006 v zadevi Air One proti Komisiji (T-395/04, ZOdl., str. II-1343, točka 33).

37 – Načini uporabe tega postopka so določeni v členu 4 Uredbe št. 659/1999.

38 – Sodba z dne 11. decembra 1973 v zadevi Lorenz (120/73, Recueil, str. 1471, točka 3).

trgom, mora začeti postopek formalnega preizkusa.

87. Gre za drugo fazo postopka v skladu s členom 88(2) ES. Komisiji omogoča, da zbere vsa potrebna mnenja in nato na podlagi popolnih informacij v zadevi odloči o združljivosti priglašenega ukrepa s skupnim trgom [39]. Zato mora Komisija zbrati mnenja zainteresiranih strank o priglašenem načrtu pomoči [40].

88. Kot sem že navedel, je pojem „zadevna stranka“ v smislu člena 88(2) ES Sodišče opredelilo široko kot katero koli osebo, podjetje ali združenje podjetij, na katerih interese bi lahko dodelitev pomoči vplivala, kar pomeni zlasti konkurenčna podjetja in poklicna združenja. Poudarjam, da je bila ta opredelitev potrjena v členu 1(h) Uredbe št. 659/1999.

89. Iz tega sledi, da je lahko katero koli podjetje, ki se sklicuje na konkurenčno razmerje, četudi je to potencialno „zadevna stranka“ v smislu člena 88(2) ES in na podlagi tega uživa procesna jamstva, ki mu omogočajo vlaganje pripomb.

90. Zadevne stranke imajo pravico vlagati tožbene zahtevke na podlagi sodne prakse v okviru člena 88(2) ES, pri čemer se ta opira na procesne pravice, ki jih vsebuje omenjena določba [41].

91. Omenjena sodna praksa je bila prvič določena v prej omenjenih sodbah Cook proti Komisiji in Matra proti Komisiji. Sodišče je poudarilo, da glede na to, da je Komisija sprejela odločbo o združljivosti pomoči, ne da bi začela postopek formalnega preizkusa, osebe, ki so upravičene do teh postopkovnih jamstev, to je zainteresirane stranke, ta lahko uveljavljajo le, kadar imajo možnost, da to odločbo izpodbijajo pred sodiščem Skupnosti [42].

92. Sodišče je v prvi zadevi odločilo, da je podjetje William Cook „zainteresirana stranka“ v smislu člena 88(2) ES, ker proizvaja podobno opremo kot podjetje, ki je prejemnik pomoči. Zato ga je treba obravnavati kot neposredno in posamično prizadeto s sporno odločbo ter upravičeno zahtevati

39 – Način uporabe tega postopka je določen v členih 6 in 7 Uredbe št. 659/1999.

40 – O vlogi zainteresiranih strank v okviru uporabljenega upravnega postopka v skladu s členom 88(2) ES glej člen 20 Uredbe št. 659/1999; sodbi z dne 12. julija 1973 v zadevi Komisija proti Nemčiji (70/72, Recueil, str. 813, točka 19) in z dne 20. marca 1984 v zadevi Nemčija proti Komisiji (84/82, Recueil, str. 1451, točka 13); zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Sytraval in Brink's France (točka 59) in sodbo z dne 6. oktobra 2005 v zadevi Scott proti Komisiji (C-276/03 P, ZOdl., str. I-8437, točka 34).

41 – Opozarjam, da ta pravica v okviru predhodnega preizkusa iz člena 88(3) ES ne obstaja.

42 – Glej zgoraj navedeni sodbi Cook proti Komisiji (točka 23) in Matra proti Komisiji (točka 17).

razglasitev ničnosti na podlagi člena 230, četrti odstavek, ES [43].

93. V drugi zadevi je Sodišče podobno odločilo, da se lahko status „zainteresirane stranke“ prizna podjetju Matra SA, ker so bili zaradi prejema pomoči prizadeti njegovi interesi, „saj je glavni proizvajalec enoprostornih vozil v Skupnosti in bodoči konkurent podjetja [prejemnika pomoči]“. Sodišče je odločilo, da je tožba za razglasitev ničnosti, ki je bila vložena proti Komisiji, dopustna [44].

94. Kljub temu je predmet tožbe lahko varstvo procesnih pravic zainteresiranih strank v skladu s členom 88(2) ES. Zato je treba izpodbijati neuvedbo postopka formalnega preizkusa [45].

95. Če povzamem, je sedanja sodna praksa taka, da mora fizična ali pravna oseba, kadar vloži tožbo za razglasitev ničnosti zoper odločbo Komisije, ker ni ugovarjala, po eni strani dokazati, da ima status „zadevne stranke“ v smislu člena 88(2) ES, in po drugi strani utemeljiti svoj tožbeni zahtevek s tem, da je Komisija zavrnila začetek postopka formalnega preizkusa, v okviru katerega bi bila upravičena do procesnih pravic.

96. Če pa tožeča stranka neposredno izpodbija utemeljenost presoje Komisije, ki je bila opravljena v predhodnem preizkusu, je v enakem položaju kot vsakdo, ki namerava prerekati odločbo, a ni njen naslovnik, in sicer kot oseba, ki vloži tožbo zoper odločbo, ki je bila sprejeta po opravljenem postopku formalnega preizkusa.

97. Tako je v prej navedeni sodbi Skibsvaerftsforeningen in drugi proti Komisiji Sodišče prve stopnje jasno navedlo, da se v primeru, ko tožeča stranka ne zahteva razglasitve ničnosti odločbe Komisije, ker bi ta kršila obveznosti začetka postopka formalnega preizkusa oziroma ker s tem ne bi spoštovala procesnih jamstev, ki jih ta omogoča, uporabijo stroga merila, ki jih je Sodišče razvilo v zgoraj navedeni sodbi Plaumann proti Komisiji [46].

98. Zgolj dejstvo, da je tožečo stranko mogoče obravnavati kot zadevno stranko

43 – Točki 25 in 26 zgoraj navedene sodbe Cook proti Komisiji.

44 – Točki 19 in 20 zgoraj navedene sodbe Matra proti Komisiji.

45 – Glej zlasti zgoraj navedene sodbe Cook proti Komisiji (točka 23); Matra proti Komisiji (točka 17); Komisija proti Sytraval in Brink's France (točka 47) in Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (točka 35) in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 22. oktobra 1996 v zadevi Skibsvaerftsforeningen in drugi proti Komisiji (T-266/94, Recueil, str. II-1399, točka 45).

46 – Glej točko 45.

v smislu člena 88(2) ES, zato ne zadostuje za dopustnost tožbe. Ta bo dopustna, če tožeča stranka dokaže, da upoštevna odločba nanjo vpliva zaradi njenih značilnosti ali zaradi dejanskega stanja, ki jo razlikuje od drugih [47]. Sodišče se je odločilo, da bi to lahko bilo v primeru, ko bi tožeča stranka dokazala, da je pomoč, ki jo obravnava zadevna odločba, bistveno prizadela njen konkurenčni položaj na trgu [48].

99. Prav tako je iz sodne prakse vidno, da mora tožeča stranka, če prereka odločitev Komisije o zavrnitvi začetka postopka formalnega preizkusa, ker naj bi ji s tem kršila procesne pravice, dokazati, da je zadevna stranka v smislu člena 88(2) ES, ker *bi bili lahko njeni interesi prizadeti* zaradi dodelitve zadevne pomoči.

100. Če pa tožeča stranka prereka utemeljenost odločbe o presoji pomoči kot take, mora v okviru tega dokazati, da *je pomoč, ki jo obravnava zadevna odločba, bistveno prizadela njen konkurenčni položaj na trgu*. Njen dostop do sodišča Skupnosti je tako bolj otežen kot v prvem primeru.

101. Ta sodna praksa je bila v zadnjih letih deležna veliko ostrih kritik.

102. Generalni pravobranilec Jacobs je v sklepnih predlogih v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, menil, da je omenjena sodna praksa zapletena, nelogična in nekoherentna, ker vpeljuje umetno razlikovanje v zvezi z dostopom do sodišča Skupnosti [49]. Generalni pravobranilec Jacobs je po mnogih izraženih pomislekih glede zgoraj navedenih sodb Cook proti Komisiji in Matra proti Komisiji na koncu pozval Sodišče, naj ponovno obravnava in razjasni svojo sodno prakso, ter mu predlagal, naj v vseh primerih, ko tožeča stranka prereka odločbo, sprejeto na podlagi člena 88(3) ES, uporabi merilo neposrednega in posamičnega interesa, neodvisno od

47 – Glej tudi zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (točka 37 in navedena sodna praksa).

48 – Glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi Cofaz proti Komisiji (točke od 22 do 25) in Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (točka 37).

49 – Glej zlasti točke 101, 102, in od 138 do 141 teh sklepnih predlogov. Generalni pravobranilec Jacobs poudarja, da so njegovi pomisleki utemeljeni v doktrini, predvsem v Winter, J., „The rights of complainants in State aid cases: judicial review of Commission decisions adopted under article 88 (ex 93) EC“, *Common Market Law Review,* 1999, št. 36, str. 521; Soltész, U., in Bielesz, H., „Judicial review of State aid decisions“, *European Competition Law Review,* 2004, str. 133; Flynn, L., „Remedies in the European Courts“ v A. Biondi in drugi (uredniki), *The Law of State Aid in the EU,* Oxford, 2004, str. 283.Glej tudi Azizi, J., „Droits de la défense dans la procédure en matière d'aides d'État: le point de vue judiciaire“, v „Un rôle pour la défense dans les procédures communautaires de concurrence“, Bruylant, Bruselj, 1997, str. 87, zlasti str. od 112 do 120; Vandersanden, G., „Pour un élargissement du droit des particuliers d'agir en annulation contre des actes autres que les décisions qui leur sont adressées“, *Cahiers de droit européen*, 1995, št. 5 in 6; Lenaerts, K., „The legal protection of private parties under the EC Treaty: a coherent and complete system of judicial review?“, *Scritti in onore di Giuseppe Federico Mancini*, Volume II, Diritto dell'Unione Europea, Milano, 1998; Jankovec, B., in Kronenberger, V., „Third parties in state aid litigation: Locus standi and procedural guarantees“ v Sánchez Rydelski, M., *The EC State aid regime: distortive effects of State aid on competition and trade,* May, London, 2006, str. 848; Sinnaeve, A., „State aid procedures: developments since the entry into force of the procedural regulation“, *Common Market Law Review 2007,* št. 44, str. 965, ter Coulon, E., in Cras, S., „Contentieux de la légalité dans le domaine des aides d'État: les récentes évolutions dans l'application des articles 173 et 175 du traité CE“, *Cahiers de droit européen*, 1999, vol. 35, št. 1 in 2, str. 61 in str. od 91 do 110.

tožbenih razlogov, na katerih temelji tožbeni zahtevek, saj se po njegovem mnenju zahteva po posamičnem interesu razlikuje od pojma zainteresirana stranka.

103. Čeprav obravnavane zadeve niso najprimernejši okvir za predlaganje novih pogledov v zvezi s tem predmetom, želim dodati vsaj nekaj pomislekov.

104. Razlikovanje, ki ga je opredelilo sodišče Skupnosti v zvezi s pogoji dopustnosti tožb, vloženih zoper odločbe, sprejete na podlagi člena 88(3) ES, je res vredno graje. Ta sodna praksa je namreč na koncu privedla do omejevanja pravic, ki so pripadale zainteresiranim strankam v okviru postopka nadzora državnih pomoči. Tako je Sodišče tem strankam priznavalo pravice, ker so v podporo svojih tožbenih zahtevkov zatrjevale kršitev svojih procesnih jamstev, obenem pa jim jih je odrekalo, ko so hotele ugovarjati tudi na utemeljenost odločbe o presoji pomoči. S tako sodno prakso se vzbujajo dvomi in prihaja do nejasnega branja člena 88(3) ES.

105. Dostop do sodišča Skupnosti je po mojem mnenju področje, ki še bolj kot katero koli drugo zahteva jasnost in koherentnost prava. Omejitve pravic, ki jih imajo osebe, za sodni nadzor pravil in ukrepov, ki so jih institucije uporabile za njihovo dejavnost ali položaj, morajo biti razumljive brez težav.

106. Razlikovanje pogojev za dopustnost enega in istega tožbenega zahtevka, ki je vložen zoper eno in isto odločbo v okviru tožbe, ki ima isti predmet, je vsekakor umetno. Po mojem mnenju je cilj tožeče stranke v bistvu enak, tako takrat, ko uveljavlja svoje procesne pravice, kot takrat, ko izpodbija utemeljenost odločbe o presoji pomoči. V obeh primerih tožeča stranka skuša s tožbenim zahtevkom sprožiti začetek postopka formalnega preizkusa pomoči.

107. Med drugim je tako razlikovanje težaven izziv za sodišče Skupnosti, saj ni nujno, da bo mogoče pri branju tožbenega zahtevka za razglasitev ničnosti ločevati ta dva primera.

108. Sodišče bo zato verjetno moralo čez čas poenostaviti in uskladiti to sodno prakso tako, da bo opredelilo pogoje dopustnosti za tožbe zoper odločbe na področju državnih pomoči glede na predmet tožbenega zahtevka in ne glede na tožbene razloge, navedene v utemeljitvi tega.

109. Tako bi moralo Sodišče priznati, da ko nekdo izpodbija utemeljenost presoje, ki jo je Komisija opravila po koncu predhodnega preizkusa, nujno izpodbija dejstvo, da

ni bilo postopka formalnega preizkusa, in zato zahteva varstvo svojih procesnih pravic. Predmet tožbe je uvedba postopka formalnega preizkusa, v okviru katerega lahko tožeča stranka poda svoje pripombe, pri čemer gre za edini predmet ne glede na navedeni tožbeni razlog.

110. V skladu s tem predlagam Sodišču, da uporabi sodno prakso iz zgoraj navedenih sodb Cook proti Komisiji in Matra proti Komisiji za vse tožbene zahtevke zoper odločbe, sprejete na podlagi člena 88(3) ES.

111. Taka rešitev bi omogočila dostop do sodišča Skupnosti širšemu krogu posameznikov. Iz sodne prakse na podlagi prej omenjenih sodb Cook proti Komisiji in Matra proti Komisiji je jasno vidno, da si Sodišče prizadeva razširiti obseg sodnega varstva na osebe, ki ne morejo dokazati, da izpolnjujejo zelo stroga merila, določena v zgoraj navedeni sodbi Plaumann proti Komisiji. V zvezi s tem je treba opozoriti, da ne obstaja sredstvo javnega obveščanja, ki bi tretje osebe obveščalo o priglašenih načrtih pomoči. Sodišče je v sodbi Heineken Brouwerijen [50] določilo, da člen 88(3) ES „ne predvideva, da je treba takoj, ko država članica Komisiji priglasi načrte, ki nameravajo vzpostaviti ali spremeniti pomoči, o tem obvestiti vse zainteresirane stranke, to obveznost ima le Komisija, ko začne postopek v skladu s členom [88(2) ES]“ [51]. Nasprotno pa je odločba, s katero se *konča* postopek predhodnega preizkusa, objavljena v *Uradnem listu Evropskih Skupnosti*, čeprav gre le za povzetek. Besedilo odločbe, ki je naslovljena na zadevno državo članico, pa je na razpolago le v verodostojnem jeziku. Če bi nekdo želel vložiti tožbo za razglasitev ničnosti odločbe, mogoče ne bi mogel razpolagati s podatki v zvezi z omenjeno odločbo, na podlagi katerih bi v svoji vlogi, s katero se postopek začne, dokazal, da je posamično prizadet v smislu meril, ki jih je določilo Sodišče v zgoraj omenjeni sodbi Plaumann proti Komisiji [52].

112. Taka rešitev po drugi strani omogoča okrepitev sodnega nadzora odločb, ki jih sprejme Komisija. Ne smemo namreč pozabiti, da ima Komisija izključno pristojnost v zvezi z nadzorom državnih pomoči. Pravica izpodbijanja odločbe, ki je bila dodeljena konkurentom ter vsem drugim osebam, katerih interes bi lahko bil prizadet z upoštevnim ukrepom, v kateri je Komisija brez začetka postopka formalnega preizkusa odločila, da prijavljeni ukrep ni pomoč ali pomeni pomoč, ki je združljiva s skupnim trgom, krepi sodni nadzor nad sprejetimi odločbami in *a fortiori* uporabo pravil Pogodbe v zvezi z državnimi pomočmi.

50 – Sodba z dne 9. oktobra 1984 (91/83 in 127/83, Recueil, str. 3435).

51 – Točka 15.

52 – V zvezi s tem je generalni pravobranilec Tesauro v sklepnih predlogih k zadevi v zgoraj omenjeni sodbi Cook proti Komisiji zapisal, da s temi pogoji od podjetij ne moremo zahtevati, da v svoji vlogi na višjo stopnjo natančno opredelijo pomembne negativne posledice in vpliv pomoči, kot je vpliv pomoči na proizvodne stroške prejemnika, razvoj tržnih deležev ali vpliv na gospodarsko menjavo (točka 41).

113. Ko se začne postopek formalnega preizkusa in ko so imele zainteresirane stranke v okviru tega možnost podati pripombe, z vloženo tožbo zoper odločbo Komisije nedvomno nameravajo dokazati, da njena presoja ni bila utemeljena. Zato je očitno, da bi vsakdo, ki bi želel vložiti tožbo zoper to odločitev, moral opravičiti svoj posebni interes in v smislu meril, ki jih je določilo Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Cofaz proti Komisiji, dokazati, da je njegov konkurenčni položaj na trgu bistveno prizadet.

b) Presoja v obravnavanih primerih

114. Kljub pridržkom, ki so bili izraženi zoper sodno prakso iz zgoraj navedenih sodb Cook proti Komisiji in Matra proti Komisiji, je Sodišče v velikem senatu potrdilo to sodno prakso v zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum [53]. Ta sodba je bila izdana leto po izpodbijani sodbi.

115. Iz izpodbijane sodbe, zlasti iz točk 33 in 34, izhaja, da je Sodišče prve stopnje preučilo dopustnost tožbenega zahtevka za razglasitev ničnosti, ki ga je vložilo podjetje Kronofrance, glede na sodno prakso, ki jo je Sodišče določilo z zgoraj omenjenima sodbama Cook proti Komisiji in Matra proti Komisiji. Opozarjam, da je to podjetje Komisiji očitalo, da je kršila njegove procesne pravice, ker ni začela postopka formalnega preizkusa, v skladu s katerim bi lahko kot zainteresirana stranka predložilo svoje pripombe v zvezi z dodelitvijo zadevne pomoči. Sodišče prve stopnje je prav tako opozorilo, da „kadar torej tožeča stranka želi s tožbo za razglasitev ničnosti odločbe Komisije, sprejete na podlagi predhodnega preizkusa, doseči spoštovanje procesnih jamstev iz člena 88(2), *že dejstvo, da je zadevna stranka v smislu navedene določbe, zadostuje, da se jo obravnava, da jo odločba neposredno in posamično zadeva v smislu člena 230, četrti odstavek ES*“ [54]. Po mojem mnenju je ta sklep povsem skladen s sodno prakso, ki jo je Sodišče določilo v zgoraj omenjenih sodbah Cook proti Komisiji in Matra proti Komisiji ter nato potrdilo v zgoraj omenjeni sodbi Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum.

116. Sodišče prve stopnje je torej v točkah od 36 do 44 izpodbijane sodbe obravnavalo, ali je mogoče tožečo stranko upoštevati kot „zainteresirano stranko“ v smislu člena 1(h) Uredbe št. 659/1999. V ta namen je Sodišče analiziralo tržni položaj podjetja Kronofrance na trgu lesenih plošč.

53 – Glej zlasti točke od 31 do 37.

54 – Moj poudarek.

117. V skladu z zgoraj omenjeno sodno prakso Sodišče prve stopnje ni bilo dolžno obravnavati, ali so bili interesi tožeče stranke *bistveno* prizadeti. Dovolj je dokazati, da bi z dodelitvijo načrtovane pomoči *lahko bil prizadet* položaj podjetja Kronofrance na upoštevnem trgu.

118. Sodišče prve stopnje je v okviru svoje neodvisne presoje dejstev v točkah od 38 do 44 izpodbijane sodbe analiziralo tržni položaj podjetja Kronofrance na zadevnem trgu. Sodišče prve stopnje je najprej ugotovilo, da sta tožeča stranka in podjetje, prejemnik pomoči, prisotna na istem trgu proizvodov, to je proizvodnja lesenih plošč. Nato je poudarilo, da je trg EGP upoštevni geografski trg, na katerem sta in na katerem se prekrivata njuni dobavni območji. Sodišče prve stopnje je tako v točki 44 izpodbijane sodbe sklenilo, da je tožeča stranka konkurentka podjetja, ki je prejemnik pomoči, in se lahko na podlagi tega opredeli kot „zainteresirana stranka" v smislu člena 1(h) Uredbe št. 659/1999.

119. Mislim, da ta prikaz analize konkurence, ki jo je opravilo Sodišče v okviru zgoraj navedenih sodb Cook proti Komisiji in Matra proti Komisiji, zadostuje.

120. V zvezi s tem in glede na predhodna dejstva menim, da je Sodišče prve stopnje upravičeno odločilo, da je bilo podjetje Kronofrance zainteresirana stranka v smislu uredbe št. 659/1999 in je bila zato njegova tožba za razglasitev ničnosti zadevne odločbe dopustna.

121. Ta pritožbeni razlog je treba po mojem mnenju zavrniti kot neutemeljen.

B – *Drugi pritožbeni razlog: zmotna razlaga večsektorskega okvira in kršitev člena 87 ES*

122. Drugi pritožbeni razlog je sestavljen iz dveh delov. V podporo prvega dela so tožeče stranke trdile, da je Sodišče prve stopnje pri oceni presoje Komisije v zvezi z dejavnikom o stanju konkurence na trgu prekoračilo meje svoje pristojnosti. V podporo drugega dela pa so tožeče stranke menile, da je Sodišče prve stopnje v zadevi zmotno uporabilo pravo v okviru razlage večsektorskega okvira, ko je odločilo, da je treba ta dejavnik presojati ne le v zvezi s strukturnimi zmogljivostmi zadevnega sektorja, ampak bi bilo treba preučiti

tudi, ali se niso zadevne naložbe izvajale na trgu v zatonu.

1. Trditve strank

123. Zvezna republika Nemčija ter podjetji Glunz in OSB, s katerimi se je strinjala Komisija, so trdili, da je Sodišče prve stopnje zmotno uporabilo člen 87(3) ES in večsektorski okvir.

124. Sodišče prve stopnje je prekoračilo svoja pooblastila v zvezi s sodnim nadzorom, ko je razlagalo večsektorski okvir in se ravnalo po svojih ekonomskih ocenah. S tem je spregledalo široko diskrecijsko pravico, ki jo ima Komisija v skladu s členom 87(3) ES, v sklopu katere je sprejela in uporabila ta večsektorski okvir. Torej je Sodišče prve stopnje omenjeni večsektorski okvir, zlasti v točkah 3.2, 3.4 in 3.10, razlagalo v nasprotju z njegovim besedilom, smislom in predmetom, ko je menilo, da je treba vpliv načrtovane regionalne pomoči na trg oceniti glede na izkoriščenost zmogljivosti v zadevnem sektorju in obenem upoštevati obstoj trga v zatonu. Zato je na podlagi teh določb očitno, da je dejstvo presoje, ali je trg v zatonu, le subsidiarno merilo sodnega nadzora, ki ga je treba upoštevati, le če so podatki o izkoriščenosti zmogljivosti nezadostni. Za obravnavano zadevo, v kateri so bili razpoložljivi vsi podatki o izkoriščenosti zmogljivosti, to ne velja.

125. Poleg tega je Sodišče prve stopnje v točkah od 104 do 107 izpodbijane sodbe trdilo, da njegova razlaga večsektorskega okvira ne nasprotuje sedanji praksi odločanja Komisije v zvezi s tem. Vendar pritožniki in tudi Komisija na podlagi poglobljene analize te prakse ugovarjajo, da je Komisija, z eno samo izjemo (in sicer odločba z dne 16. maja 2000, da ne bo ugovarjala pomoči za podjetje Pirna AG [55]), vedno izrecno uporabljala zgoraj omenjena merila v tem vrstnem redu.

126. Končno je Sodišče v točki 108 izpodbijane sodbe upravičilo uporabo merila za trg v zatonu, ko je menilo, da različica večsektorskega okvira [56] iz leta 2002 v točki 32 s preizkusom gospodarskega zatona trga opredeljuje sektorje v težavah. Torej bi bila ta trditev nepravilna, tudi če ne upoštevamo neustreznosti večsektorskega okvira iz leta 2002 za razlago različice, ki je predhodnica

55 – UL C 278, str. 26. Besedilo odločbe, naslovljene na nemške organe, je na voljo v jeziku izvirnika, to je v nemščini, na spletni strani http://ec.europa.eu/community_law/-state_aids/comp-2000/n035-00.pdf.

56 – UL 2002, C 70, str. 8.

tega besedila. Iz besedila večsektorskega okvira iz leta 2002 bi bilo primerno odstraniti vsakršno sklicevanje na gospodarski zaton trga, in to še pred izdajo izpodbijane sodbe. Zato je Komisija spremenila točko 32 večsektorskega okvira iz leta 2002 z obvestilom z dne 1. novembra 2003 o spremembi večsektorskega okvira o regionalni pomoči za večje investicijske projekte (2002) v zvezi s seznamom sektorjev s strukturnimi težavami in o predlogu uporabnih ukrepov za izvajanje člena 88(1) ES glede avtomobilskega sektorja in sektorja sintetičnih vlaken [57] z začetkom veljave 1. januarja 2004.

127. Podjetje Kronofrance ugovarja, da je v točki 3.10 besedila večsektorskega okvira izrecno zapisano, da mora Komisija pri presoji konkurenčnega položaja na trgu, ki ga je prizadel načrt pomoči, vedno ugotoviti, ali projekt povzroča večanje zmogljivosti v sektorju s presežkom strukturnih zmogljivosti in ali je namenjen trgu v zatonu. Kot poudarja Sodišče prve stopnje v izpodbijani sodbi, je treba slednji element vedno obravnavati, saj lahko pomoč na trgu v zatonu povzroči močno izkrivljanje konkurence.

57 – UL 2003, C 263, str. 3.

2. Presoja

a) Prvi del pritožbenega razloga: prekoračitev pristojnosti Sodišča prve stopnje

128. V nasprotju s tem, kar menijo pritožniki, mislim da je bilo Sodišče prve stopnje v celoti upravičeno nadzorovati presojo, ki jo je izvajala Komisija v zvezi z načinom ocene korekcijskega količnika o stanju konkurence na trgu.

129. Komisija ima v skladu s členom 87(3) ES široko diskrecijsko pravico, zlasti zato, ker je sprejela akt, ki vključuje kompleksno gospodarsko in socialno presojo [58]. Po mojem mnenju mora v takem primeru, kot je ta, obravnavati, ali trg, na katerem je načrtovana naložba, trpi zaradi presežka strukturnih zmogljivosti ali je v zatonu.

58 – Glej točko 79 izpodbijane sodbe kot tudi sodbo Sodišča z dne 29. aprila 2004 v zadevi Italija proti Komisiji (C-91/01, Recueil, str. I-4355, točka 43 in navedena sodna praksa) in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 6. marca 2003 v zadevi Westdeutsche Landesbank Girozentrale in Land Nordrhein-Westfalen proti Komisiji (T-228/99 in T-233/99, Recueil, str. II-435, točka 282 in navedena sodna praksa).

130. Ob takšni predpostavki Sodišče meni, da je sodni nadzor takšne presoje omejen. Zato sodišču Skupnosti ni dovoljeno, da bi s svojo presojo dejanskega stanja nadomestilo presojo dejanskega stanja, ki jo je opravila Komisija, in ne more izvajati svojih gospodarskih ocen. Njegov nadzor je v tem primeru omejen na preverjanje upoštevanja postopkovnih pravil in obrazložitve, resničnost dejstev ter pravilno uporabo prava, očitne napake pri presoji dejstev ali prekoračitev pooblastil [59].

131. Menim, da je v tem primeru drugače. V bistvu Sodišče v okviru obravnavanih pritožb ni vprašano, ali je na trgu, na katerem je podjetje, ki je prejemnik pomoči, presežek strukturnih zmogljivosti oziroma gre za trg v zatonu. Vprašanje je, ali je bilo Sodišče prve stopnje upravičeno razlagati metodologijo, ki si jo je Komisija določila za nadzor združljivosti projektov regionalnih pomoči za investicije s členom 87 ES.

132. Vendar je iz ustaljene sodne prakse razvidno, da mora sodišče Skupnosti načeloma izvršiti popoln sodni nadzor nad tem, ali ukrep spada v področje uporabe člena 87(1) ES [60].

133. Tako je tudi v obravnavanih zadeviah. Opozarjam, da večsektorski okvir v bistvu omogoča metodo, na podlagi katere je mogoče izračunati največjo dovoljeno intenzivnost regionalnih pomoči za naložbe. Sodišče prve stopnje je v točki 102 izpodbijane sodbe poudarilo, da ima izvajanje te metodologije s strani Komisije zavezujoče pravne učinke, ker določa znesek pomoči, ki se lahko razglasi kot združljiv s skupnim trgom. Ta metoda izračuna je gotovo pravne narave in jo je treba izvajati na podlagi objektivnih dejavnikov. Vprašanje, ali je treba za izračun dejavnika o stanju konkurence na trgu poleg obstoja presežka strukturnih zmogljivosti v sektorju upoštevati tudi obstoj trga v zatonu, ni v pristojnosti kompleksne gospodarske presoje Komisije, ampak ga je treba razlagati v skladu s pravili Pogodbe [61].

134. Podoben nadzor je Sodišče Skupnosti izvajalo v številnih zadevah. V zvezi s tem lahko omenim zgoraj navedeno sodbo Italija proti Komisiji, ki se nanaša na tožbeni zahtevek za razglasitev ničnosti, ki ga je vložila Italijanska republika zoper odločbo Komisije, na podlagi katere je pomoč, dodeljena tej državi, nezdružljiva s skupnim trgom. V tej zadevi je Italijanska republika zlasti trdila, da je Komisija s tem, ko ni dovolila povečanja intenzivnosti predvidene pomoči za mala in srednje velika podjetja, kršila člena 87 ES in 88 ES ter obvestilo Komisije o večsektorskem okviru za državne

59 – Glej zgoraj navedeno sodbo Italija proti Komisiji (točka 43 in navedena sodna praksa) in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 12. septembra 2007 v zadevi Olympiaki Aeroporia Ypiresies proti Komisiji (T-68/03, ZOdl., str. II-2911, točka 150).

60 – Sodba Sodišča z dne 16. maja 2000 v zadevi Francija proti Ladbroke Racing in Komisiji (C-83/98 P, Recueil, str. I-3271, točka 25). Glej tudi zgoraj navedeno sodbo Sodišča prve stopnje Westdeutsche Landesbank Girozentrale in Land Nordrhein-Westfalen (točka 282) in sodbo z dne 30. marca 2000 v zadevi Kish Glass proti Komisiji (T-65/96, Recueil, str. II-1885, točka 64).

61 – Glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Francija proti Ladbroke Racing in Komisiji (točka 25); sodbo Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 2002 v zadevi HAMSA proti Komisiji (T-152/99, Recueil, str. II-3049, točka 159) in zgoraj navedeno sodbo Olympiaki Aeroporia Ypiresies proti Komisiji (točka 150).

pomoči za mala in srednje velika podjetja [62]. V tej sodbi je Sodišče razlagalo omenjeni okvir glede na člen 87 ES in njegove cilje [63].

135. Na podlagi teh elementov sklepam, da je bilo Sodišče prve stopnje v celoti upravičeno izvajati nadzor nad presojo, ki jo je opravljala Komisija z uporabo ocene korekcijskega količnika o stanju konkurence na trgu.

136. Menim torej, da Sodišče prve stopnje ni zmotno uporabilo prava glede obsega sodnega nadzora presoje Komisije.

b) Drugi del pritožbenega razloga: zmotna uporaba prava s strani Sodišča prve stopnje v okviru razlage večsektorskega okvira

137. Zdaj je treba preučiti, ali je Sodišče prve stopnje upravičeno menilo, da je Komisija kršila člen 87 ES in večsektorski okvir in s tem postopek nadzora upoštevne pomoči, ker v okviru izračuna korekcijskega količnika o stanju konkurence ni preverila, ali se prijavljeni načrt pomoči ne bo izvajal na trgu v zatonu.

138. Tudi Sodišče prve stopnje je v točki 89 izpodbijane sodbe poudarilo, da bi lahko besedilo večsektorskega okvira razumeli, kot ga je razlagala Komisija. Besedilo točke 3.4 omenjenega okvira določa, da naj Komisija preuči, ali se zadevne naložbe izvajajo na trgu v zatonu „[če] ni na razpolago dovolj podatkov v zvezi z izkoriščenostjo zmogljivosti“. V obravnavanih zadevah je iz dokumentacije razvidno, da je Komisija v zvezi s podatki o stopnji izkoriščenosti strukturnih zmogljivosti v ciljnem sektorju menila, da so zadovoljivi za izračun stanja konkurence. Ne zdi se, da bi to odstopalo od metodologije, ki je opisana v večsektorskem okviru.

139. Vendar je Sodišče prve stopnje odločilo, da je treba kljub uporabljenim terminom v točki 3.4 navedenega okvira to razlagati glede na člen 87 ES. Pri tem je v točkah 96 in 97 izpodbijane sodbe menilo, da podatka o stopnji izkoriščenosti strukturnih zmogljivosti v sektorju in o obstoju trga v zatonu pomenita dve posebni ocenjevalni merili, ki bi ju morala Komisija kumulativno preučiti.

62 – UL 1996, C 213, str. 4.

63 – Glej točke od 50 do 54.

140. Menim, da Sodišče prve stopnje ni zmotno uporabilo prava.

141. Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da s sprejetimi okviri ali obvestili, s katerimi se na podlagi podatkov in za poenostavitev ustvarjajo merila, ki jih Komisija namerava uporabiti pri preučevanju vprašanja, ali je neki projekt pomoči združljiv s skupnim trgom, nikakor ne sme biti kršen člen 87 ES in Komisija ne sme dobiti podlage za ocenjevanje vsake zadeve po merilih, omenjenih v teh določbah [64]. Poudarjam, da imajo smernice le naravo napotil. Nimajo normativne vrednosti [65]. Kot vsak drug sekundarni zakonodajni akt, ki je sprejet za izvajanje členov 87 ES in 88 ES, se tudi smernice ne smejo razlagati na način, ki bi zmanjševal pomen pravil, predvidenih v Pogodbi, ali bi bil v nasprotju z njihovim namenom [66]. Še toliko bolj je treba opomniti na odločitev Sodišča v zgoraj navedeni sodbi Belgija in Forum 187 proti Komisiji, da je treba domet pooblastil in zavez Komisije v zvezi z državnimi pomočmi [67] presojati na podlagi členov 87 ES in 88 ES. Komisija je glede okvirov in obvestil, ki jih sprejme na tem področju, zavezana le takrat, ko ta besedila ne odstopajo od pravil Pogodbe [68].

142. Komisija je s sprejetjem upoštevnega večsektorskega okvira in z določitvijo najvišjega dovoljenega zneska pomoči hotela omejiti neželene učinke za konkurenco, ki bi lahko nastali zaradi regionalne pomoči za večje investicijske projekte, ker bi bil prag večji od regionalnih ovir [69]. Z določitvijo korekcijskega količnika iz naslova stanja konkurence pa naj bi bila omogočena „predstava“ stanja na zadevnem trgu.

143. Kot poudarja Sodišče prve stopnje v točki 102 izpodbijane sodbe, se mora ta količnik določiti na podlagi strukturne in konjunkturne presoje trga. Kot sem že navedel, je ta preiskava zelo pomembna, saj ima presoja Komisije v zvezi z omenjenim količnikom zavezujoče pravne učinke, ker določa znesek pomoči, ki se lahko razglasi kot združljiv s skupnim trgom.

144. Prav tako in kljub besedilu večsektorskega okvira v točki 3.4 menim, da je pri presoji korekcijskega količnika o stanju konkurence treba upoštevati ne le strukturne

64 – Glej sodbi Sodišča z dne 24. februarja 1987 v zadevi Deufil proti Komisiji (310/85, Recueil, str. 901, točka 22) in z dne 26. septembra 2002 v zadevi Španija proti Komisiji (C-351/98, Recueil, str. I-8031, točka 53) ter sodbo Sodišča prve stopnje z dne 30. aprila 1998 v zadevi Vlaams Gewest proti Komisiji (T-214/95, Recueil, str. II-717, točka 79 in navedena sodna praksa).

65 – Senden, L., „Soft Law in European Community Law“, Hart Publishing, Oxford in Portland Oregon, 2004.

66 – Glej sodbo z dne 22. junija 2006 v zadevi Belgija in Forum 187 proti Komisiji (C-182/03 in C-217/03, ZOdl., str. I-5479, točka 72).

67 – *Idem*.

68 – Glej zgoraj navedeno sodbo Italija proti Komisiji (točka 45).

69 – Glej točke od 1.1 do 1.4 večsektorskega okvira.

zmogljivosti v sektorju, ampak tudi analizirati, ali obstaja tveganje, da se bodo investicijski projekti izvajali na trgu v zatonu.

145. Strinjam se s Sodiščem prve stopnje, da so ti podatki različni in se v njih odraža različno stanje na trgu. Prvo merilo temelji na proizvodnih zmogljivostih podjetja ali sektorja, drugo pa se bolj ukvarja s povpraševanjem in očitno porabo proizvodov na upoštevnem trgu [70]. Ni nemogoče ugotoviti odsotnost presežka strukturnih zmogljivosti v nekem sektorju in obenem ugotoviti progresivno upadanje povpraševanja. Dolgoročno lahko to upadanje povzroči manjšo stopnjo izkoriščenosti zmogljivosti podjetja ali sektorja in zato presežek strukturnih zmogljivosti. Sodišče prve stopnje je v točki 99 izpodbijane sodbe upravičeno poudarilo, da ne moremo dovoliti razlage, na podlagi katere lahko Komisija odobri nakazilo državne pomoči podjetju, ki trži proizvode na trgu v zatonu, ne da bi ta institucija to okoliščino upoštevala pri izvajanju nadzora. Očitno je, kar je poudarilo Sodišče prve stopnje, da naložbe na takem trgu omogočajo resno nevarnost za izkrivljanje konkurence, kar je povsem v nasprotju s ciljem neizkrivljene konkurence, ki je določen s členom 87 ES.

70 – Glej točki 7.7 in 7.8 večsektorskega okvira, navedeni v opombah pod črto, str. 17 in 18.

146. Menim torej, da je Sodišče prve stopnje upravičeno menilo, da bi morala Komisija v okviru svoje presoje dejavnika o stanju konkurence na trgu kumulativno preučiti obstoj presežka strukturnih zmogljivosti in obstoj trga v zatonu, ki sta dve različni ocenjevalni merili.

147. Zato menim, da Sodišče prve stopnje ni zmotno uporabilo prava v okviru svojega nadzora presoje Komisije.

148. Na podlagi vsega navedenega menim, da je treba drugi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

C – *Tretji pritožbeni razlog: kršitev člena 64 Poslovnika s strani Sodišča prve stopnje*

149. Pritožniki so v podporo tretjega pritožbenega razloga navedli, da naj bi Sodišče prve stopnje kršilo člen 64 Poslovnika v zvezi z ukrepi procesnega vodstva.

150. Pritožniki namreč menijo, da bi Sodišče prve stopnje v zvezi s pritožbenim razlogom pomanjkanja procesnega upravičenja Kronofrance, ki je bil prvič navajan na obravnavi, moralo po uradni dolžnosti zbrati nekatere podatke v zvezi s prodajnimi območji in lokacijo proizvodnih obratov zadevnih podjetij, da bi lahko odločilo v zvezi z dopustnostjo tožbenega zahtevka, ki ga je vložilo omenjeno podjetje. Po njihovem mnenju bi na podlagi teh podatkov Sodišče prve stopnje lahko odločilo, da Kronofrance ni bilo „posamično prizadeto“ v smislu člena 230, četrti odstavek, ES. Sodišče prve stopnje je s tem, da ni zbralo teh podatkov, kršilo postopkovna pravila.

151. Strinjam se s Kronofrance in mislim, da ta očitek ni utemeljen.

152. Sodišče je namreč odločilo, da lahko le Sodišče prve stopnje po potrebi dopolni razpoložljive podatke v zvezi z obravnavanimi zadevami. Dokazni značaj teh podatkov ima podlago v njegovi neodvisni presoji dejstev. V skladu z ustaljeno sodno prakso ta presoja ni podvržena nadzoru Sodišča, ko ta odloča v okviru pritožbe, razen če stranke zatrjujejo, da gre za izkrivljanje dokaznega materiala pred Sodiščem prve stopnje, ali neresničnost ugotovitev izhaja iz dokumentov v spisu [71].

71 – Glej zlasti sklep z dne 12. decembra 2006 v zadevi Autosalone Ispra proti Komisiji (C-129/06 P, točka 22 in navedena sodna praksa).

153. Vendar v obravnavanih pritožbah ni znakov, na podlagi katerih bi lahko sklepali, da so te zadeve tak primer. Na podlagi tega menim, da Sodišču prve stopnje ni mogoče očitati, da ni zbralo drugih podatkov in informacij v zvezi s tržnim položajem podjetij Glunz in Kronofrance na trgu lesenih plošč.

154. Zato menim, da je tretji pritožbeni razlog neutemeljen in ga je treba zavrniti.

D – *Četrti pritožbeni razlog: kršitev člena 230, drugi odstavek, ES*

155. V podporo četrtega pritožbenega razloga sta Glunz in OSB trdili, da je izpodbijana sodba v nasprotju s členom 230, drugi odstavek, ES, ker gre preko tožbenih razlogov, navedenih v podporo tožbe za razglasitev ničnosti, ki jo je vložilo podjetje Kronofrance.

156. Sodišče prve stopnje naj bi namreč razglasilo ničnost sporne odločbe zaradi kršitve Pogodbe, ker Komisija ni upošte-

vala obstoja trga v zatonu, pri čemer pa Kronofrance tega očitka ni navajal v okviru svojega prvega tožbenega razloga glede kršitve Pogodbe, ampak naj bi ga navajal le v podporo svojega drugega tožbenega razloga v zvezi z zlorabo pooblastil.

157. Sodišče prve stopnje naj bi zmotno uporabilo pravo, ker ni razlikovalo med očitno različnimi očitki in tožbenimi razlogi in ker v skladu s sodno prakso sodišče Skupnosti po uradni dolžnosti ne more preiskovati tožbenega razloga v zvezi s kršitvijo pogodbe [72].

158. Strinjam se s Kronofrance, da je treba ta pritožbeni razlog zavrniti.

159. Kot sem že omenil v okviru obravnave drugega pritožbenega razloga, je Sodišče prve stopnje pregledalo presojo Komisije v zvezi z izračunom količnika o stanju konkurence v okviru celotnega sodnega nadzora. Opozarjam, da je treba, ker so bila z večsektorskim okvirom sprejeta pravila v zvezi z uporabo člena 87 ES, ta razlagati skladno z določbami Pogodbe [73]. Sodišče prve stopnje je torej upravičeno obravnavalo sporno odločbo glede na člen 87 ES.

160. Zato menim, da je treba pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

161. Na podlagi vsega navedenega menim, da je treba v celoti zavrniti pritožbe, ki so jih vložili Zvezna republika Nemčija ter Glunz in OSB.

VI – Stroški

162. V skladu s členom 69(2) Poslovnika, ki velja za pritožbeni postopek na podlagi člena 118 tega poslovnika, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. V obravnavanih zadevah je Kronofrance predlagalo, naj se plačilo stroškov naloži pritožnikom. Ker Zvezna republika Nemčija kot tudi Glunz in OSB s svojimi pritožbenimi razlogi niso uspeli, se jim naloži plačilo stroškov.

72 – V svojem pisanju se Glunz in OSB sklicujeta na zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Sytraval in Brink's France (točka 67).

73 – Napotujem na točko 141 teh sklepnih predlogov.

VII – Predlog

163. Glede na zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj odloči:

1. Pritožbe se zavrnejo;

2. Zvezni republiki Nemčiji, Glunz AG in OSB Deutschland GmbH se naloži plačilo stroškov.